

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Capitvla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

fratrum nostrorum consilio, sicut viderimus expedire.

Datum Lugduni decimosexto Kalendas Augusti, anno tertio.

INSTITVTIONES FACTÆ
IN CONCILIO GENERALI
apud Lugdunum.

TITVLI CAPITVLORVM.

I. De rescriptis.	X. De confessis.
II. De eodem.	XI. De appellationibus & recusationibus.
III. De electione & electi potestate.	XII. De sententia excommunicationis.
IV. De officio & potestate iudicis delegati.	XIII. De vsuris.
V. De iudiciis.	XIV. De subsidio imperii Constantinopolitani.
VI. De lisis contestatione.	XV. Admonitio prelatorum ad populum sibi commissum.
VII. De dolo & contumacia.	XVI. De Tartaris.
VIII. De rescriptis.	XVII. Super Crucjata.
IX. De eo qui mittitur in possessionem causa rei seruanda.	

CAPITVLA.

I.

CVM in multis iuris articulis infinitas reprobetur, * proinde duximus statuendum, vt per illam generalem clausulam, Quidam alii, quæ frequenter in nostris literis inseritur, vltra tres vel quatuor in iudicium non trahantur; quorum nomina in primo citatorio exprimat impetrator, ne fraudi locus forsitan relinquatur, si circa ea possit libere variare.

II.

Præsenti decreto duximus statuendum, ne a sede apostolica vel delegatis ipsius causæ aliquibus committantur, nisi personis quæ vel dignitate sint præditæ, vel in ecclesiis cathedralibus, seu aliis col-

ANNO
CHRISTI
1147
collegiatis honorabilibus constitutæ, nec alibi
quam in ciuitatibus, vel locis magnis & insignibus,
vbi haberi valeat iuris copia peritorum, causæ hu-
iusmodi agitentur. Iudicibus vero, qui contra hoc
statutum ad alia loca alterutram partium citaue-
rint vel vtramque, non pareatur impune; nisi ci-
tatio de communi vtriusque partis præcesserit vo-
luntate.

III.

In electionibus & postulationibus, ac scrutiniis,
ex quibus ius oritur eligendi vota conditionalia,
alternatiua & incerta penitus reprobamus; sta-
tuentes vt, huiusmodi votis pro non adiectis habi-
tis, ex puris consensibus celebretur electio, voce
illorum qui non pure consenserint ea vice in alios
recidente.

IV.

Statuimus vt conseruatores, quos plerumque
concedimus, a manifestis iniuriis & violentiis de-
fendere possint quos eis committimus defenden-
dos, nec ad alia quæ iudicalem indaginem exi-
gunt suam valeant extendere potestatem.

V.

Iuris esse ambiguum non videtur, iudicem de-
legatum (qui a sede apostolica ad hoc mandatum
non receperit speciale) iubere non posse alter-
utram partium coram se personaliter in iudicio
comparere; nisi causa fuerit criminalis, vel nisi
pro veritate dicenda, vel iuramento calumniæ fa-
ciendo, iuris necessitas partes coram eo personali-
ter exegerit præsentari.

VI.

Exceptionis peremptoriæ, seu defensionis cuiuslibet principalis cognitionem negotii continentis ante litem contestatam obiectus, nisi de re iudicata vel transacta seu finita excipiat litigator litem contestationem, non impediat, nec retardet, licet dicat obiector non fuisse rescriptum obtentum, si quæ sunt impetranti opposita, fuissent exposita deleganti.

VII.

Actor qui venire ad terminum ad quem citari aduersarium fecerat non curauit, venienti reo in expensis propter hoc factis legitime condemnatur; ad citationem aliam, nisi sufficienter cauerit quod in termino fideliter compareat, minime admittendus.

VIII.

Dispendia litium æquitatis compendio volentes qua possumus industria coarctare, statutum felicis recordationis * Innocentii papæ III. super hoc editum ampliantes, decreuimus vt si quis contra alium plures personales voluerit mouere quæstiones, non ad diuersos iudices, sed eosdem super omnibus huiusmodi quæstionibus literas studeat impetrare. Qui vero contrarium fecerit, omni commodo careat literarum, nec processus valeat habitus, per easdem alias reo, si eum per ipsas fatigauerit, in expensis legitimis condemnandus. Reus quoque si eodem durante iudicio actorem sibi obnoxium dixerit reconuentionis beneficio, vel conuentionis, si literas contra eum impetrare

ANNO CHRISTI 1245.
maluerit, de iure suo debet apud eosdem iudices
experiri, nisi ut eos suspectos poterat recusare si-
mili poena, si contrafecerit, puniendus.

IX.

Eum qui super dignitate, personatu, vel benefi-
cio ecclesiastico obtinendis, cum aliquo litigat
possessore, ob partis aduersæ contumaciam causa
rei seruandæ in ipsorum possessionem statuimus
non mittendum, ne per hoc ad ea ingressus pa-
tere valeat vitiosus; sed liceat in hoc casu contu-
macis absentiam, diuina replente præsentia, etiam
lite non contestata diligenter examinato negotio
ipsum sine debito terminare.

X.

Statuimus ut positiones negatiuas quæ proba-
ri non possunt nisi per confessionem aduersarii,
iudices admittere possint; si æquitate suadente vi-
derint expedire.

XI.

Legitima suspicionis causa contra iudicem assigna-
ta, & arbitris a partibus (secundum formam iuris)
electis, qui de ipsa cognoscant, sæpe contingit,
quod ipsis in idem conuenire nolentibus, nec tertiū
aduocantibus, cum quo ambo, vel alter ipsorum,
procedant ad decisionem ipsius negotii, ut tenen-
tur, iudex proferat excommunicationis sententiam
contra eos, quam ipsi tum propter odiū, tum pro-
pter fauorem partium, diutius vilipendunt. Quare
causa ipsa plus debito prorogata non proceditur
ad cognitionem negotii principalis. Volentes igitur
morbo huiusmodi necessariam adhibere me-

delam statuimus, vt ipsis arbitris per iudicem terminus competens præfigatur; infra quem in idem conueniant, vel tertium concorditer aduocent, cum quo ambo, vel alter ipsorum, eiusdem suspicionis negotium terminare procurent: alioquin iudex extunc in principali negotio procedere non omittat. XII.

Statuimus, vt nullus iudicum participantes cum excommunicatis ab eo in locutione, & aliis, quibus ligatur participans excommunicatione minori, ante commonitionem canonicam, excommunicare maiori excommunicatione præsumat, saluis constitutionibus contra illos legitime promulgatis, qui in crimine præsumunt participare damnato. Quod si ex locutione, & aliis, quibus participans labitur in minorem, excommunicatus fortius indurescat, poterit iudex post commonitionem canonicam huiusmodi participantes consimili damnare censura. Aliter autem in participantes excommunicatio prolata non teneat, & proferentes pœnam legitimam poterunt formidare.

XIII.

Cura nos pastoralis sollicitat & hortatur, vt lapsis consulamus ecclesiis, & ne labantur in posterum prouideamus constitutione salubri. Cum igitur vsurarum vorago multas ecclesias pene destruxerit, & nonnulli prælati circa solutionem debitorum, præsertim a suis prædecessoribus contractorum, negligentes inueniantur admodum & remissi, ac ad contrahenda maiora debita, & ob-

ANNO
CHRISTI
1145.

ligandas res ecclesiæ nimis proni, desides etiam in custodiendis rebus inuentis, malentes in propriam laudem modicum noui facere, quam bona custodire, dimissa recuperare, deperdita restaurare, ac refarcire ruinas; nos, ne de cetero se de administratione tamen utili excusare, ac in prædecessores siue alios fundere valeant culpam suam, præsentis Concilii approbatione sancimus, vt pontifices, abbates, decani, ceterique legitimam & communem administrationem gerentes, infra vnum mensem, postquam administrationem adierint, intimato prius proxime superiori, vt per se vel per aliquam personam ecclesiasticam, idoneam & fidelem intersit, præsentibusque capitulo vel conuentu propter hoc specialiter euocatis, inuentarium rerum administrationis susceptæ confici faciant: in quo mobilia & immobilia, libri chartæ, instrumenta, priuilegia, ornamenta, seu paramenta ecclesiastica, & cuncta, quæ ad instructionem vr bani fundi seu rustici pertinent, nec non debita ac credita diligentissime conscribantur: vt in quo statu ecclesiam vel administrationem susceperint, & procedente tempore gubernarint, ac in morte vel cessione dimiserint, per superiorem, si necesse fuerit, & eos qui sunt ecclesiarum deputati seruitiis, liquido cognoscatur. Archiepiscopi vero, qui præter Romanum pontificem superiorem non habent aliquem ex suffraganeis, vt personaliter, vel per alium, vt est expressum superius, & abbates, ac alii prælati minores exempti, vnum vicinum episcopum, qui nihil iuris in exempta ec-

clesia sibi vindicet, ad id studeant euocare, dictum-
 que inventarium tam substituti praelati, quam sui
 collegii, nec non & superiores suffraganei, seu vicini
 episcopi, ad hoc vocatorum muniatur sigillis, in ar-
 chiuis ecclesie cum cautela debita conseruandum,
 & nihilo minus inventarii eiusdem transcriptum
 tam idem institutus, quam praelatus ad hoc vocatus,
 penes se habeat simile sigillatū. Inuenta quoque cu-
 stodiantur fideliter, & de ipsis administratio digna
 geratur, & comperta debita de mobilibus ecclesie,
 si fieri potest, cum celeritate soluantur. Si vero mo-
 bilia non sufficiant ad solutionem celerem facien-
 dam, omnes prouentus in solutionem conuertan-
 tur debitorum; quæ vsuraria fuerint, vel etiam one-
 rosa, deductis de ipsis prouentibus expensis dum-
 taxat necessariis, praelato collegioque rationabili-
 ter computandis. Si autem debita non fuerint one-
 rosa, vel vsuraria, tertia pars eorumdem prouen-
 tuum, vel maior, cum illorum consilio quos ad
 conficiendum inventarium vocandos diximus,
 pro satisfactione huiusmodi deputentur. Porro
 eiusdem Concilii auctoritate firmiter inhibemus,
 ne prædicti personas suas, vel ecclesias sibi com-
 missas, pro aliis obligent, nec pro se vel ipsis eccle-
 siis contrahant debita, quibus possit imminere gra-
 uamen. Si vero euidentis vrgeat necessitas, vel eccle-
 siarum rationabilis suadeat vtilitas, praelati cum su-
 periorum, archiepiscopi & abbates exempti cum
 prædictorum collegiorumque suorum consilio
 & consensu debita non vsuraria, si potest fieri,
 nunquam tamen in nundinis vel mercatibus pu-

ANNO
CHRISTI
1245

blicis contrahant, & contractuum literis debitorum & creditorum nomina, & causæ quare contrahatur debitum, etiamsi in vtilitatem ecclesiæ sit conuersum, & ad id personas ecclesiasticas, vel ecclesias, nullatenus volumus obligari. Priuilegia siquidem ecclesiarum, quæ securo loco fideliter custodiri mandamus, nequaquam pignori obligentur, nec etiam res aliæ, nisi forte pro necessariis & vtilibus debitis cum prædicta solennitate contractis. Vt autem hæc salubris constitutio inuiolabiliter obseruetur, & fructus appareat quem ex ipsa prouenire speramus, ordinandum duximus, & irrefragabiliter statuendum, quod omnes abbates, & priores, nec non & decani, vel præpositi cathedralium seu aliarum ecclesiarum, semel saltem in anno in ipsorum collegiis districtam suæ administrationis faciant rationem, & coram superiore visitante conscripta & consignata huiusmodi ratio fideliter recitetur. Archiepiscopi vero, & episcopi, statum administrationis bonorum ad mensam propriam pertinentium similiter singulis annis capitulis suis, & nihilo minus episcopi metropolitanis, & metropolitani legatis apostolicæ sedis, vel aliis, quibus fuerit ab eadem sede suarum ecclesiarum visitatio delegata, insinuare debita fidelitate procurent. Computationes vero conscriptæ semper in thesauro ecclesiæ ad memoriam referuentur, vt in computatione annorum sequentium præteriti temporis & instantis diligens habeatur collatio, ex qua superior administrantis diligentiam vel negligentiam comprehendat; quam

siquidem negligentiam, solum Deum habens præ oculis, hominis amore, odio, vel timore postpositis, tanta & tali animaduersione castiget, quod nec a Deo, nec a suo superiori, vel sede apostolica, mereatur propter hoc recipere ultionem. Non solum autem a futuris prælatis, sed etiam a iam promotis præsentem constitutionem præcipimus obseruari.

XIV.

Arduis mens nostra occupata negotiis, curisque distracta diuersis, inter cetera, circa quæ attentionis inuigilat oculo, ad Constantinopolitani liberationem imperii suæ considerationis aciem specialiter dirigit; hanc ardenti desiderio concupiscit; erga eam iugi cogitatione versatur: & licet apostolica sedes pro ipsa grandis diligentia studio & multiplicis subuentionis remedio feruenter institerit, ac diu catholici non sine grauibus laboribus, & onerosis sumptibus, anxiiisque sudoribus, & deflenda sanguinis effusione, certauerint, nec tanti auxilii dextera imperium ipsum totaliter de inimicorum iugo potuerit, impredientibus peccatis, eripere, propter quod non immerito dolore turbamur; quia tamen ecclesie corpus ex membri causa cari, videlicet imperii præfati carentia, notam probrosæ deformitatis incurreret, & sustineret debilitatis dolendæ iacturam, possetque digne nostræ ac ipsius ecclesie desidia imputari, si fidelium destitueretur suffragio, & relinqueretur hostibus libere opprimendum, firma intentione proponimus eidem imperio efficaci & celeri subsidio

ANNO
CHRISTI
1245.

dio subuenire, vt, ecclesia feruenti ad illius exur-
gente succursum manumque porrigente munitam,
imperium ipsum de aduersariorum dominio erui
valeat, & reduci, auctore Domino, ad eiusdem cor-
poris vnitatem, sentiatque post conterentem ini-
micorum malleum dexteram matris ecclesie con-
solantem, & post assertionis erronee cecitatem
visum, catholicæ fidei professione, resumat. Ad
liberationem autem ipsius eo magis ecclesiarum
prælatos, aliosque viros ecclesiasticos vigiles & in-
tentos existere, ac opem & operam conuenit ex-
hibere, quo amplius eiusdem fidei & ecclesiasticæ
libertatis augmentum, quod per liberationem hu-
iusmodi principaliter proueniret, procurare tenen-
tur: maxime quia dum prædicto subuenitur impe-
rio, consequenter subsidium impenditur terræ san-
ctæ. Sane vt festina fiat & utilis imperio præfato
subuentio, ex communi Concilii approbatione
statuimus, vt medietas omnium prouentuum, tam
dignitatum, & personatum, quam præbendarum
ecclesiasticarum, aliorumque beneficiorum eccle-
siasticorum, personarum illarum, quæ in ipsis resi-
dentiam non faciunt personalem, per sex menses
ad minus, siue vnum habeant, siue plura, eis qui
nostris, & fratrum nostrorum, ac suorum præla-
torum immorantur obsequiis, aut sunt in peregrina-
tione, vel scholis, seu ecclesiarum suarum nego-
tia de ipsorum mandato procurant, aut assumpse-
runt vel assument Crucis signaculum in prædictæ
terræ, vel personaliter in eiusdem imperii profici-
scentur succursum, exceptis, & si aliqui eorundem

exceptorum, præter huiusmodi Crucesignatos, & proficiscentes, de redditibus ecclesiasticis ultra valentiam centum marcarum argenti percipiunt; annuatim tertia pars residui, ipsius imperii subsidio colligenda, per eos qui ad hoc apostolica fuerint ordinati prouidentia, vsque ad triennium integre deputentur, non obstantibus quibuscumque consuetudinibus vel statutis ecclesiarum, seu quibilibet indulgentiis ipsis ecclesiis vel personis ab apostolica sede concessis, iuramento aut quacumque firmitate alia roboratis: & si forte super hoc scienter fraudem commiserint, sententiam excommunicationis incurrant. Nos vero de obuentionibus ecclesiæ Romanæ, deducta prius ex eis decima succursui terræ deputanda prædictæ, decimam prædicti pro subuentione imperii plenarie tribuemus. Porro, cum idem iuuatur imperium, auxilium præstatum potissime ipsi terræ, ac ad recuperationem eius præcipue insistitur, dum ad ipsius liberationem imperii laboratur, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum auctoritate cõfisi, ex illa quam nobis, licet indignis, ligandi atque soluendi contulit potestate, omnibus eidem imperio succurrentibus illam suorum peccaminum veniam indulgemus, ipsosque illo priuilegio eaque volumus immunitate gaudere, quæ prædictæ terræ subuenientibus conceduntur.

XV.

Perennis obtentu patriæ a longis retro temporibus pro redimenda terra, quam Dei Filius asper-

ANNO
CHRISTI
1145

sione sui sanguinis consecrauit, vniuersitas filiorum ecclesie non solum expensas innumeras, sed inestimabilem cruoris affluentiam noscitur effuisse, sicut ex eo mœsti corde colligimus, quod pridem contra fideles pugnantibus impiis accidit in partibus transmarinis. Verum cum propter hoc sit in sedis apostolicæ voto potissimum, vt de ipsius redemptione terræ communis desiderii cito Deo propitio proueniat complementum, digne prouidimus, vt ad procurandum Dei fauorem vos nostris literis excitemus. Rogamus itaque vniuersitatem vestram, & obsecramus in Domino Iesu Christo, mandantes quatenus singuli vestrum fideles populos vestræ curæ commissos in vestris prædicationibus, vel quando pœnitentiam ipsis iniungitis, piis monitis inducatis, concessa super hoc, prout expedire videritis, indulgentia speciali, vt in testamentis, quæ pro tempore fecerint, aliquid in terræ sanctæ, vel imperii Romanicæ subsidium, pro suorum peccaminum remissione relinquunt: attentius prouisuri, vt quod ipsi ad Crucifixi reuerentiam habendo respectum in pecunia pro huiusmodi subuentione dederint, in certis locis sub sigillis vestris conseruari fideliter, & illa, quæ in rebus alijs ad hoc legata fuerint, diligenter in scriptis redigi faciatis. Hoc autem pietatis opus, in quo sola causa Dei quæritur, & salus fidelium procuratur, sic vestra sinceritas promptis sequatur affectibus, vt tandem securi de manu superni Iudicis cælestis gloriæ præmium expectetis.

Christianæ religionis cultum longius latiusque per orbem diffundi super omnia cupientes, inæstimabilis doloris telo transfodimur, si quando aliqui sic nostro in hac parte obuiant desiderio, affectu contrario & effectu, quod ipsum cultum delere penitus de terræ superficie omni studio totaque potentia moliuntur. Sane Tartarorum gens impia Christianum populum subiugare sibi, vel potius perimere, appetens, collectis iamdudum suarum viribus nationum, Poloniam, Rusciam, Hungariam, aliasque Christianorum regiones, ingressa, sic in eas depopulatrix insæuit, vt gladio eius nec ætati parcente nec sexui, sed in omnes indifferenter crudelitate horribili debacchante, inaudito ipsas exterminio deuastarit, ac aliorum regna continuato progressu illa sibi, eodem in vagina otari gladio nesciente, incessabili persecutione subternit, vt subsequenter in robore fortiores exercitus Christianos inuadens, suam plenius in ipso possit sæuitiam exercere, sicque orbatō (quod absit) fidelibus orbe, fides exorbitet, dum sublato sibi gemuerit ipsius gentis feritate cultores. Ne igitur tam detestanda gentis eiusdem intentio proficere valeat, sed deficiat, auctore Deo, potius, & contrario concludatur euentu, ab vniuersis Christianis attendenda est consideratione pensandum, & procurandum studio diligenti, vt sic illius impediat processus, quod nequeat ad ipsos vltius quantumcumque potenti armato brachio pertransire. Ideoque, sacro suadente Concilio, vniuersitatem

ANNO
CHRISTI
1245

vestram monemus, rogamus, & hortamur, attente mandantes, quatenus viam & aditus, vnde in terram nostram gens ipsa posset ingredi, solertissime perscrutantes, illos fossatis vel muris, seu aliis ædificiis, aut artificiiis, prout expedire videritis, taliter præmunire curetis, quod eiusdem gentis ad vos ingressus patere de facili nequeat. Sed prius apostolicæ sedis suus denuntiari possit aduentus, vt, ea vobis fidelium destinante succursum, contra conatus & insultus gentis ipsius tuti esse, adiutore Domino, valeatis. Nos enim in tam necessariis & vtilibus expensis, quas ob id feceritis, contribuemus magnifice, ac ab omnibus Christianorum regionibus, cum per hoc occurratur communibus periculis proportionaliter contribui faciemus, & nihilo minus super his aliis Christi fidelibus, per quorum partes habere posset aditum gens prædicta, literas præsentibus similes destinamus.

XVII.

Afflicti corde pro deplorandis terræ sanctæ periculis, sed pro illis præcipue, quæ constitutis in ipsa fidelibus noscuntur nouiter accidisse, ad liberandam ipsam, Deo propitio, de impiorum manibus, totis affectibus aspiramus, diffinientes, sacro approbante Concilio, vt ita Crucesignati se præparent, quod opportuno tempore vniuersis insinuando fidelibus per prædicatores, & nostros nuntios speciales, omnes, qui disposuerint transfretare, in locis idoneis ad hoc conueniant: de quibus in eiusdem terræ subsidium cum diuina & apostolica benedictione procedant. Sacerdotes

autem, & alii clerici qui fuerint in exercitu Christiano, tam subditi quam praelati, orationi & exhortationi diligenter insistant, docentes eos verbo pariter & exemplo, vt timorem & amorem Domini semper habeant ante oculos, ne quid dicant aut faciant, quod aeterni Regis maiestatem offendat. Et si quando in peccatum lapsi fuerint, per veram poenitentiam mox resurgant, gerentes humilitatem cordis & corporis, & tam in victu quam in vestitu mediocritatem seruantes, dissensiones & aemulationes omnino euitando, rancore ac liuore a se penitus relegatis; vt sic spiritualibus & materialibus armis muniti aduersus hostes fidei securius praelientur, non de sua praesumentes potentia, sed de diuina virtute sperantes. Nobiles quidem & potentes exercitus ac omnes diuitiis abundantes piis praelatorum monitis inducantur, vt intuitu Crucifixi, pro quo Crucis signaculum assumpserunt, ab expensis inutilibus & superfluis, sed ab illis praecipue quae fiunt in comessationibus & conuiuuiis, abstinentes, eas commutent in personarum illarum subsidium, per quas Dei negotium valeat prosperari; & eis propter hoc iuxta praelatorum ipsorum prouidentiam peccatorum suorum indulgentia tribuatur. Praedictis autem clericis indulgemus vt beneficia sua integre percipiant per triennium, ac si essent in ecclesiis residentes, & si necesse fuerit, ea per idem tempus pignori valeant obligare. Ne igitur hoc sanctum propositum impediri vel retardari contingat, vniuersis ecclesiarum praelatis districte praecipimus

ANNO
CHRISTI
1245
vt singuli per loca sua illos, qui signum Crucis
deposuerunt, resumere, ac tam ipsos quam alios
Crucesignatos, & quos adhuc signari contigerit,
ad reddendum Domino vota sua diligenter mo-
neant & inducant, & si necesse fuerit, per excom-
municationis in personas, & interdicti sententias
in terras ipsorum, omni tergiuersatione cessante,
compellant. Adhuc, ne quid in negotio Domini
nostri Iesu Christi de contingentibus omittatur,
volumus & mandamus, vt patriarchæ, archiepi-
scopi, episcopi, abbates, & alii qui curam obtinent
animarum, studiose proponant commissis sibi ver-
bum Crucis, obsecrantes per Patrem, & Filium, &
Spiritus sanctum, vnum, solum, verum, æternum
Deum, reges, duces, principes, marchiones, co-
mites & barones, aliosque magnates, nec non com-
munia ciuitatum, villarum & opidorum, vt qui
personaliter non accesserint in subsidium terræ
sanctæ, competentem conferant numerum bella-
torum, cum expensis ad triennium necessariis, se-
cundum proprias facultates, in remissionem suo-
rum peccaminum, prout in generalibus literis, quas
pridem per orbem terræ misimus, est expressum,
& ad maiorem cautelam inferius etiam exprime-
tur.

Huius remissionis volumus esse participes non
solum eos qui ad hoc naues proprias exhibebunt,
sed illos etiam qui propter hoc opus naues studue-
rint fabricare. Renuentibus autem, si qui forte tam
ingrati fuerint Domino Deo nostro, ex parte apo-
stolica firmiter protestentur, vt se sciant super hoc

nobis in nouissimo districti examinis die coram tremendo Iudice responsuros, prius tamen considerantes, qua scientia quave securitate comparere poterunt coram vnigenito Dei Filio Iesu Christo, cui omnia dedit Pater in manus, si ei pro peccatoribus crucifixo seruire renuerint in hoc negotio quasi proprie sibi proprio, cuius munere viuunt, cuius beneficio sustentantur, quin etiam cuius sanguine sunt redempti. Ceterum ex communi Concilii approbatione statuimus vt omnes omnino clerici, tam subditi quam praelati, vigesimam ecclesiarum prouentuum vsque ad triennium conferant in subsidium terræ sanctæ per manus eorum qui ad hoc apostolica fuerint prouidentia ordinati, quibusdam dumtaxat religiosis exceptis, ab hac præstatione merito eximendis, illisque similiter qui assumpto vel assumendo Crucis signaculo sunt personaliter profecturi. Nos & fratres nostri sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales plenarie decimam persoluemus, sciantque se omnes ad hoc fideliter obseruandum per excommunicationis sententiam obligatos, ita quod illi, qui super hoc fraudem scienter commiserint, sententiam excommunicationis incurrant.

Sane quia iusto iudicio cælestis imperatoris obsequiis inhærentes, speciali decet prærogatiua gaudere, Crucesignati a collectis vel talliis aliisque grauaminibus sint immunes, quorum personas & bona post Crucem assumptam sub beati Petri & nostra protectione suscipimus: statuentes vt sub archiepiscoporum, episcoporum, ac omnium præ-
lato-

ANNO
CHRISTI
1245

latorum ecclesiæ Dei defensione consistant, propriis nihilo minus protectoribus ad hoc specialiter deputandis, ita vt, donec de ipsorum reditu vel obitu certissime cognoscatur, integra maneant & quieta: & si quisquam contra præsumpserit, per censuras ecclesiasticas compescatur.

Si qui vero proficiscentium illuc ad præstandas vsuras iuramento tenentur adstricti, creditores eorum vt remittant eis præstitum iuramentum, & ab vsurarum exactione desistant, eadem præcipimus districtione compelli. Quod si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit vsurarum, eum ad restitutionem earum simili cogi animaduersione mandamus.

Iudæos vero ad remittendas vsuras per sæcularem compelli præcipimus potestatem, & donec illas remiserint ab vniuersis Christi fidelibus per excommunicationis sententiam eis omnino communio denegetur. Iis qui Iudæis nequeunt solvere debita in præsentem, sic principes sæculares utili dilatione prouideant, quod post iter arreptum, quousque de ipsorum reditu vel obitu cognoscatur, vsurarum incommoda non incurrant, compulsis Iudæis prouentus pignorum, quos ipsi interim perceperint in sortem, expensis deductis necessariis computare: cum huiusmodi beneficium non multum videatur habere dispendii, quod solutionem sic prorogat, quod debitum non absorbet. Porro ecclesiarum prælati, qui in exhibenda iustitia Crucesignatis & eorum familiis negligentes extiterint, sciant se grauiter puniendos.

Ceterum quia cursarii & piratæ nimis impediunt subsidium terræ sanctæ, capiendo & spoliando transeuntes ad illam, & redeuntes ab ipsa, nos eos & principales adiutores & fautores eorum excommunicationis vinculo innodamus; sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis scilicet cum eis communicet in aliquo venditionis vel emptionis contractu, & iniungentes rectoribus civitatum, & locorum suorum, vt eos ab hac iniquitate reuocent & compescant. Alioquin, quia nolle perturbare peruersos, nihil est aliud quam fovere, nec caret scrupulo societatis occultæ qui manifesto facinori desinit obuiare, in personas & terras eorum per ecclesiarum prælatos seueritatem ecclesiasticam volumus & præcipimus exerceri. Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falsos & impios Christianos, qui contra ipsum Christum & populum Christianum arma, ferrum, & lignamina deferunt galearum: eos etiam qui galeas eis vendunt, vel naues, quique in piraticis Saracenorum nauibus curam gubernationis exercent, vel in machinis, aut quibuslibet aliis, aliquid eis impendunt auxilium vel consilium, in dispendium terræ sanctæ, ipsosque rerum suarum priuatione mulctari, & capientium fore censemus feruos. Præcipientes, vt per omnes vrbes maritimas omnibus diebus dominicis & festiuis huiusmodi sententia publice innouetur, & talibus gremium non aperiatur ecclesiæ, nisi totum quod de commercio tam damnato perceperint, & tantumdem de suo, in subsidium prædictæ terræ transmise-

ANNO
CHRISTI
1245

rint, vt æquo iudicio in quo peccauerint punian-
tur. Quod si forte non fuerint soluendo, sic alias
reatus talium castigetur, quod in pœna ipsorum a-
liis interdicator audacia similia præsumendi.

Prohibemus insuper omnibus Christianis, &
sub anathemate interdiciamus, ne in terras Sara-
cenorum, qui partes orientales inhabitant, vsque
ad quadriennium transmittant vel transfuehant na-
ues suas, vt per has volentibus transfretare in sub-
sidium terræ sanctæ maior nauigii copia præpa-
retur, & Saracenis prædictis subtrahatur auxi-
lium quod eis consuevit ex hoc non modicum
prouenire. Licet autem torneamenta sint in diuer-
sis Conciliis sub certa pœna generaliter interdi-
cta, quia tamen hoc tempore Crucis negotium
per ea plurimum impeditur, nos ea sub pœna ex-
communicationis firmiter inhihemus vsque ad
triennium exerceri. Quia vero ad hoc negotium
exequendum est permaxime necessarium vt prin-
cipes & populi Christiani adinuicem pacem ob-
seruent, sancta & vniuersali Synodo suadente, sta-
tuimus vt per quadriennium in toto orbe Chri-
stiano pax generaliter obseruetur, ita quod per ec-
clesiarum prælatos discordantes reducantur ad ple-
nam pacem, aut firmam treguam inuiolabiliter
obseruandam: & qui acquiescere forte contem-
pserint, per excommunicationem in personas, &
interdictum in terras, arctissime compellantur, ni-
si tanta fuerit iniuriarum malitia, quod ipsi non
gaudere debeant tali pace. Quod si forte censu-
ram ecclesiasticam vilipenderit, poterunt non

immerito formidare, ne per auctoritatem ecclesie contra eos, tamquam perturbatores negotii Crucifixi, sæcularis potentia inducatur. Nos ergo de omnipotentis Dei misericordia & beatorum apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis, licet indignis, Deus ligandi atque soluendi contulit potestate, omnibus, qui laborem istum in propriis personis subierint & expensis, plenam suorum peccaminum, de quibus fuerint corde contriti & ore confessi, veniam indulgemus, & in retributione iustorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem, qui non in propriis personis illuc accesserint, sed in suis dumtaxat expensis iuxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinauerint, & illis similiter, qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Huiusmodi quoque remissionis concedimus esse participes, iuxta quantitatem subsidii, & deuotionis affectum, omnes qui ad subuentionem ipsius terræ de bonis suis congrue ministrabunt, aut circa prædicta consilium & auxilium impenderit opportunum. Omnibus etiam pie proficiscentibus in hoc opere sancta & vniuersalis Synodus orationum & beneficiorum suorum suffragium impartitur, vt eis digne proficiat ad salutem. Amen.